

ІННОВАЦІЙНІ ПРОДУКТИ: ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЛЯ ОБЛІКОВИХ ЦІЛЕЙ

В складній економічній ситуації та в умовах високої конкуренції підприємства все частіше вдаються до здійснення інноваційної діяльності. Понесення значних витрат на розробку нових продуктів, подальше їх впровадження вимагає постійного контролю з боку керівництва підприємства. Прийняття рішень щодо доцільності подальших розробок вимагає забезпечення оперативною, своєчасною та повною інформацією, що можливе тільки за умови належним чином налагодженого бухгалтерського обліку.

В той же час, огляд наукових статей з проблематики облікового відображення інноваційної діяльності показав відсутність єдності щодо трактування основних понять, зокрема інноваційного продукту, його видів, чіткого розмежування об'єктів інноваційної діяльності, а також визначення особливостей їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Для розкриття поняття інноваційного продукту, в першу чергу, слід визначити, що слід розуміти під інновацією. Переважна більшість науковців погоджуються з одним з трьох підходів до трактування поняття «інновація» – як процесу, продукту та результату і процесу одночасно.

Характеризуючи продукт як інноваційний, дослідники зазначають, що він повинен відповідати таким ознакам, як новизна, ефективність та можливість практичного впровадження. В той же час, для цілей облікового відображення необхідно, щоб такий продукт відповідав ознакам визнання активу, тобто існувала ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, а його вартість може бути достовірно визначена.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що під інноваційним продуктом слід розуміти новий або удосконалений продукт, вартість якого можна достовірно визначити, який призначений для використання в процесі господарської діяльності – виробництва або реалізації на ринку товарів і послуг. Такий підхід до трактування дозволяє усунути неконвенційність понять, а також характеризує інноваційний продукт як об'єкт бухгалтерського обліку.

Для належної організації бухгалтерського обліку слід враховувати види інноваційних продуктів, визначені за такими класифікаційними ознаками:

- 1) за формою:
 - матеріальний;
 - нематеріальний;
- 2) за етапами впровадження:
 - впроваджений;
 - частково впроваджений;
 - невпроваджений;
- 3) за ступенем новизни:
 - новий;
 - удосконалений;
- 4) за метою використання:
 - призначений для внутрішнього використання (для виробничих цілей, для удосконалення управлінського процесу тощо);
 - призначений для подальшої реалізації;
- 5) за розробниками:
 - розроблений працівниками підприємства;
 - розроблений залученими фахівцями.

Звичайно, що запропонована класифікація інноваційних продуктів не є єдиною можливою, проте врахування саме цих наведених ознак можливе при організації аналітичного обліку, розробці внутрішньої звітності.

Отже, нами уточнено поняття інноваційного продукту (як нового або удосконаленого продукту, вартість якого можна достовірно визначити, призначеного для використання в процесі господарської діяльності – виробництва або реалізації на ринку товарів і послуг), а також удосконалено класифікацію інноваційних продуктів, що дозволяє істотно розширити уявлення про роль інновацій у підприємницькій діяльності, сприяє належній організації бухгалтерського обліку, тим самим підвищуючи ефективність здійснення інноваційної діяльності на підприємстві.